

บทที่ 5

ตลาดการท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยว

5.1 ตลาดการท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา

การศึกษาด้านตลาดการท่องเที่ยวของพื้นที่ศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบถึงจำนวนของนักท่องเที่ยว กลุ่มเป้าหมายและการประมาณการของจำนวนนักท่องเที่ยว วัตถุประสงค์และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว รวมถึงรายละเอียดบางประการเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวที่มีผลต่อการอนุรักษ์-พัฒนาพื้นที่ศึกษาเพื่อการท่องเที่ยว เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการวางแผนนโยบายอนุรักษ์-พัฒนาเพื่อการท่องเที่ยวของพื้นที่ศึกษา

โดยพื้นที่ศึกษาเป็นส่วนหนึ่งในแขวงบางรัก เขตบางรัก ซึ่งส่งผลกระทบต่อสถานะการณ์ตลาดการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร ดังนั้นจึงได้ทำการศึกษาและอาศัยข้อมูลสถิติการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครควบคู่ไปด้วย

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาและวิเคราะห์ประกอบด้วย

- สถิติการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร ปี 2542
- ผลจากแบบสอบถาม(คูภาคผนวก ข. หน้า 175)
- จากการสัมภาษณ์โรงแรมในเขตพื้นที่ศึกษา (โรงแรม โอเรียนเต็ล และ โรงแรม แสงการ์ล่า)
- จากการสังเกตการณ์ในพื้นที่จริง (Site Observation)

5.1.1 จำนวนและการประมาณการจำนวนนักท่องเที่ยว

กรุงเทพมหานครเป็นพื้นที่หลักในการรองรับด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย เนื่องจากเป็นที่ตั้งของเมืองหลวง มีสนามบินนานาชาติซึ่งเป็นระบบคมนาคมหลักในการเชื่อมโยงกับต่างประเทศ มีนักท่องเที่ยวเดินทางมายังกรุงเทพ ในสัดส่วนร้อยละ 80 ของจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้าประเทศไทยทั้งหมด ในปี 2542 มีจำนวนนักท่องเที่ยวที่ท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครจำนวน 15,958,289 คน/ครั้ง⁵⁵ มีอัตราการเพิ่มคิดเป็น 4.34% ของปี 2541(ตามสถิติการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร ปี 2542)

ส่วนในพื้นที่ศึกษา(ย่านบางรัก) เนื่องจากเป็นพื้นที่ส่วนย่อย จึงยังไม่มีหน่วยงานใดเก็บรวบรวมสถิตินักท่องเที่ยวเอาไว้ ดังนั้นการศึกษาในครั้งนี้จึงทำการศึกษาเองโดยใช้ผลจากการสังเกตการณ์ในพื้นที่จริง (Site Observation) เพื่อให้ทราบถึงจำนวนหรือเป็นการประมาณการจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังย่านบางรักได้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด ผลจากการสังเกตการณ์พบว่า ในพื้นที่ศึกษามีจำนวนนักท่องเที่ยวประมาณ 1,564 คน/วัน ถ้าเทียบเป็นปีแล้วจะเท่ากับ 570,860 คน คิดเป็นอัตราส่วนร้อยละ 3.5 ของนักท่องเที่ยวที่ท่องเที่ยวในกรุงเทพฯ ตามสถิติปี 2542

จากการประมาณการผู้มาเยี่ยมชมในอนาคตในช่วง พ.ศ. 2534-2554 คาดว่ากรุงเทพมหานครมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยต่อปีร้อยละ 2.32⁵⁶ ถ้านำอัตราเฉลี่ยดังกล่าวมาทำการประมาณการจำนวนนักท่องเที่ยวจะพบว่ามีนักท่องเที่ยวที่ท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครและบางรักจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นดังตาราง 5.1 , 5.2 ตามลำดับดังต่อไปนี้

⁵⁵ โดยแยกเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ 7,419,028 คน และนักท่องเที่ยวชาวไทย 8,539,261 คน

⁵⁶ สำนักบริการวิชาการจุฬาลงกรณ์. การศึกษาเบื้องต้นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล. กรุงเทพฯ, 2535, หน้า 3

ปี พ.ศ.	การประมาณการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวในกรุงเทพฯ
2543	15,958,289
2544	16,328,521
2545	16,707,342
2546	17,094,952
2547	17,491,554

ตาราง 5.1 การประมาณการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวในกรุงเทพฯ โดยใช้อัตราการขยายตัวเฉลี่ยต่อปีร้อยละ 2.32 ในช่วงปี พ.ศ. 2543-2547

ปี พ.ศ.	การประมาณการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา
2543	570,860
2544	584,103
2545	597,654
2546	611,519
2547	625,706

ตาราง 5.2 การประมาณการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวในย่านบางรักโดยใช้อัตราการขยายตัวเฉลี่ยต่อปีร้อยละ 2.32 ในช่วงปี พ.ศ. 2543-2547

แต่จากการศึกษาพบว่าจำนวนนักท่องเที่ยวน่าจะมีความโน้มเพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 2.32 ต่อปี เนื่องจาก WTO (World Tourism Organization) ได้ทำการประมาณการจำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศทั่วโลกจะเพิ่มขึ้นเป็น 664 และ 937 ล้านคนในปี พ.ศ. 2538-2553 ตามลำดับโดยมีอัตราการเติบโตของการท่องเที่ยวโดยเฉลี่ยต่อปีเท่ากับร้อยละ 4.7 และจากข้อมูลของ World Travel Tourism Council (WTTC) วิเคราะห์ถึงแนวโน้มของประเทศไทยในช่วง ค.ศ. 2000-2001 ระบุว่าจำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยจะขยายตัวเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 7.5 ต่อปี ผนวกกับนโยบายของรัฐบาล(พ.ศ.2543) ที่ให้ทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเพิ่มยอดจำนวนนักท่องเที่ยวให้มีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่าในปี พ.ศ. 2544 เนื่องจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสามารถช่วยให้ประเทศได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจได้

ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่าจำนวนนักท่องเที่ยวที่มายังกรุงเทพมหานครและย่านบางรักนั้น น่าจะมีอัตราที่สูงขึ้นกว่าอัตราเฉลี่ยร้อยละ 2.32 ที่ทำการประมาณการไว้ตามตาราง 5.1และ5.2 อย่างแน่นอน ซึ่งแนวโน้มของจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะเพิ่มขึ้นนั้น จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งโดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ และนั่นหมายถึงการเพิ่มขึ้นของเม็ดเงินที่จะเข้าสู่ประเทศ และรวมถึงแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่นด้วย แต่ก็มีข้อควรระวังเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นจะส่งผลกระทบต่อตรงต่อการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวที่มีพื้นที่เท่าเดิม และปัญหาที่น่าจะตามมาในการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวก็คือ ปัญหาการรองรับของพื้นที่ (Carrying Capacity) ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ของแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม ดังนั้นจึงควรจะต้องแสวงหาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ และทำการเผยแพร่-ประชาสัมพันธ์ในนักท่องเที่ยวได้ทราบ เพื่อเป็นการขยายตัวด้านการท่องเที่ยวและช่วยลดปัญหาดังกล่าว

5.1.2 ฤดูกาลท่องเที่ยว

ฤดูกาลท่องเที่ยวในประเทศไทยและกรุงเทพมหานครนั้น ช่วง High Season จะอยู่ในช่วงเดือนตุลาคม – เดือนมีนาคม กินระยะเวลา 6 เดือน ส่วนในช่วง Low Season จะเริ่มตั้งแต่เดือนเมษายน-เดือนกันยายน รวมระยะเวลา 6 เดือนเช่นกัน ซึ่งช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวดังกล่าวนี้เป็นช่วงเวลาโดยตรงกับข้อมูลที่ได้สอบถามจากทางโรงแรมโอเรียนเต็ลซึ่งเป็นโรงแรมในพื้นที่ศึกษา กล่าวคือ ในช่วง High Season จะมีแขกพัก 80%- 100% ของจำนวนห้องพักทั้งหมด (ซึ่งโดยมากจะเต็มเพราะการจองล่วงหน้า) ส่วนในช่วง Low Season ซึ่งจะเริ่มตั้งแต่เดือนเมษายน- เดือนกันยายนนั้น จะมีแขกพัก 50%- 60% ของจำนวนห้องพักทั้งหมด

ดังนั้นจึงทำการสรุปได้ว่าฤดูกาลท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษานั้นจะสอดคล้องกับฤดูกาลท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครและในประเทศไทย และฤดูกาลท่องเที่ยวในช่วง Low Season ที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวลดลงนั้น ควรจะสร้างกิจกรรมเพิ่มเติมขึ้นในพื้นที่ เพื่อให้พื้นที่สามารถท่องเที่ยวได้ตลอดปี โดยการเพิ่มกิจกรรมนั้นจะต้องอยู่บนพื้นฐานและความสามารถในการรองรับของพื้นที่ และไม่ก่อให้เกิดผลกระทบทางด้านลบต่อพื้นที่

5.1.3 กลุ่มเป้าหมาย

การกำหนดกลุ่มเป้าหมายนั้น จะต้องกำหนดให้สอดคล้องกับลักษณะพื้นที่ ดังนั้นกลุ่มเป้าหมายหลักในการท่องเที่ยวย่านบางรักนั้นคือ นักท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ซึ่งคิดเป็นจำนวน 61.52% ของนักท่องเที่ยวทั้งหมดที่เดินเข้ามาในกรุงเทพฯ (แยกตามวัตถุประสงค์การท่องเที่ยว โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2542) ซึ่งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้รวมการท่องเที่ยวเพื่อเที่ยวชมวัฒนธรรมไว้ในหัวข้อเดียวกับวัตถุประสงค์การท่องเที่ยวเพื่อท่องเที่ยวและพักผ่อน

กลุ่มเป้าหมายในลักษณะนี้ นอกจากสอดคล้องกับลักษณะพื้นฐานในอดีตและสภาพปัจจุบันแล้ว ยังเป็นการหนทางหนึ่งที่จะช่วยลดปัญหาการรองรับนักท่องเที่ยว และผลกระทบด้านลบทางสังคมที่กล่าวไว้แล้วในบทที่ 2 อีกด้วย เนื่องจากนักท่องเที่ยวลักษณะนี้จะมีพฤติกรรมที่มาเป็นกลุ่มย่อย 2-6 คน หรือเดี่ยว ไม่ใช่เป็นแบบมาเป็นรถทัศนจร Group Tour หรือ Mass Tourism และจะมีความเคารพ ให้เกียรติต่อวัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยวด้วย

5.1.4 วัตถุประสงค์ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

• วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว ผลจากการสำรวจแบบสอบถามพบว่า นักท่องเที่ยวมีวัตถุประสงค์ในการมาเยือนย่านบางรักโดยมีวัตถุประสงค์แตกต่างกันออกไปตามตาราง 5.3 ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวในย่านบางรัก	ร้อยละ
จับจ่าย-ซื้อของ	72.5
พักผ่อน	65
เพื่อชมวัฒนธรรมที่แตกต่าง	47.5
เพื่อศึกษาถึงประวัติศาสตร์	32.5
เพื่อความบันเทิงในยามค่ำคืน	12.5
แสวงบุญ	12.5
อื่นๆ	5

ตาราง 5.3 วัตถุประสงค์ของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนในย่านบางรัก

จากตารางจะพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการจับจ่าย-ซื้อของ (Shopping) และพักผ่อน รองลงมาคือ ท่องเที่ยวเพื่อชมวัฒนธรรมที่แตกต่างและศึกษาถึงประวัติศาสตร์ แม้วัตถุประสงค์ของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนในย่านบางรักจากผลแบบสอบถามนั้น จะดูไม่สอดคล้องกับลักษณะการท่องเที่ยวที่กำหนดไว้ในข้างต้น แต่การจับจ่าย-ซื้อของ ถือเป็นกิจกรรมหนึ่งในการท่องเที่ยว ผนวกกับย่านบางรักเป็นย่านที่มีประวัติศาสตร์ที่มีความเด่นชัด ในลักษณะเป็นย่านการค้าเก่าแก่ย่านหนึ่งในกรุงเทพฯ และยังคงสืบทอดลักษณะการประกอบกิจการ-การค้ามาจนถึงปัจจุบัน ดังนั้นจึงถือได้ว่าจะสอดคล้องกับพื้นฐานในอดีตและสภาพปัจจุบันของพื้นที่ และสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดด้วยเช่นกัน นอกจากนี้การจับจ่าย-ซื้อของซึ่งเป็นวัตถุประสงค์หลักของนักท่องเที่ยว น่าจะเป็นหนทางที่นำไปสู่ประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจให้แก่ประเทศชาติ และเป็นการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นโดยตรงอีกทางหนึ่งด้วย

อย่างไรก็ตามในการกำหนดแนวนโยบายไม่จำเป็นที่จะมุ่งเน้นหรือพัฒนาพื้นที่ไปในทางจับจ่าย-ซื้อของจนเกินไป หรือกำหนดแนวนโยบายเพียงเพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียว โดยไม่คำนึงถึงพื้นฐานทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของพื้นที่ เพราะจะเป็นหนทางที่นำไปสู่การสูญเสียคุณค่าความสำคัญของพื้นที่

● พฤติกรรมนักท่องเที่ยว

จากการสังเกตการณ์ในพื้นที่จริง และผลจากแบบสอบถามพบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังย่านบางรักนั้นมีลักษณะเดินทางมาคนเดียวคิดเป็นร้อยละ 37.5⁵⁷ และเดินทางเป็นกลุ่มเพื่อน, ครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 62.5 ไม่มีนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาในลักษณะบริษัททัวร์ Group Tour หรือ Mass Tourism และนักท่องเที่ยวร้อยละ 42.5 เดินทางมายังย่านบางรักโดยใช้รถรับจ้าง (Taxi-Cab) นักท่องเที่ยวร้อยละ 27.5 เดินทางโดยเรือค่วนเจ้าพระยา ซึ่งเป็นที่สังเกตว่าไม่มีนักท่องเที่ยวเดินทางมายังย่านบางรักโดยรถบัสทัศนารถเลข ซึ่งนับได้ว่าเป็นผลดีต่อการวางแผนนโยบายการท่องเที่ยว , การกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยว และเป็นการสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้

ระบบขนส่งที่ใช้เดินทางมายังย่านบางรัก	ร้อยละ
รถบัสทัศนารถ	-
รถโดยสารประจำทางท้องถิ่น	10
เรือค่วนเจ้าพระยา	27.5
AIR-PORT BUS	7.5
Taxi-Cab	42.5
อื่นๆ	12.5

ตาราง 5.4 ระบบขนส่งที่นักท่องเที่ยวใช้เดินทางมายังย่านบางรัก

⁵⁷ จากผลแบบสอบถาม(ภาคผนวก ข. หน้า 175)

จากการสัมภาษณ์โรงแรมในเขตพื้นที่ศึกษา พบว่านักท่องเที่ยวมีอัตราการพักโดยเฉลี่ย 2.5 ซึ่งก็ใกล้เคียงกับผลจากแบบสอบถามที่นักท่องเที่ยวร้อยละ 57.5 มีอัตราการพักเฉลี่ย 3-5 วัน แต่มีข้อสังเกตว่านักท่องเที่ยวที่ทำแบบสอบถามนั้นร้อยละ 65 จะพักอยู่โรงแรมในย่านบางรักก็จริง แต่ส่วนใหญ่ของร้อยละ 65 หรือเกือบทั้งหมดนั้น พักอยู่นอกพื้นที่ศึกษา เช่น โรงแรม Holiday Inn , New Trocadero Hotel เป็นต้น สันนิษฐานว่าอาจจะเนื่องมาจากวัตถุประสงค์การท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน หรืออัตราค่าที่พักที่แตกต่างจากโรงแรมในพื้นที่ศึกษา

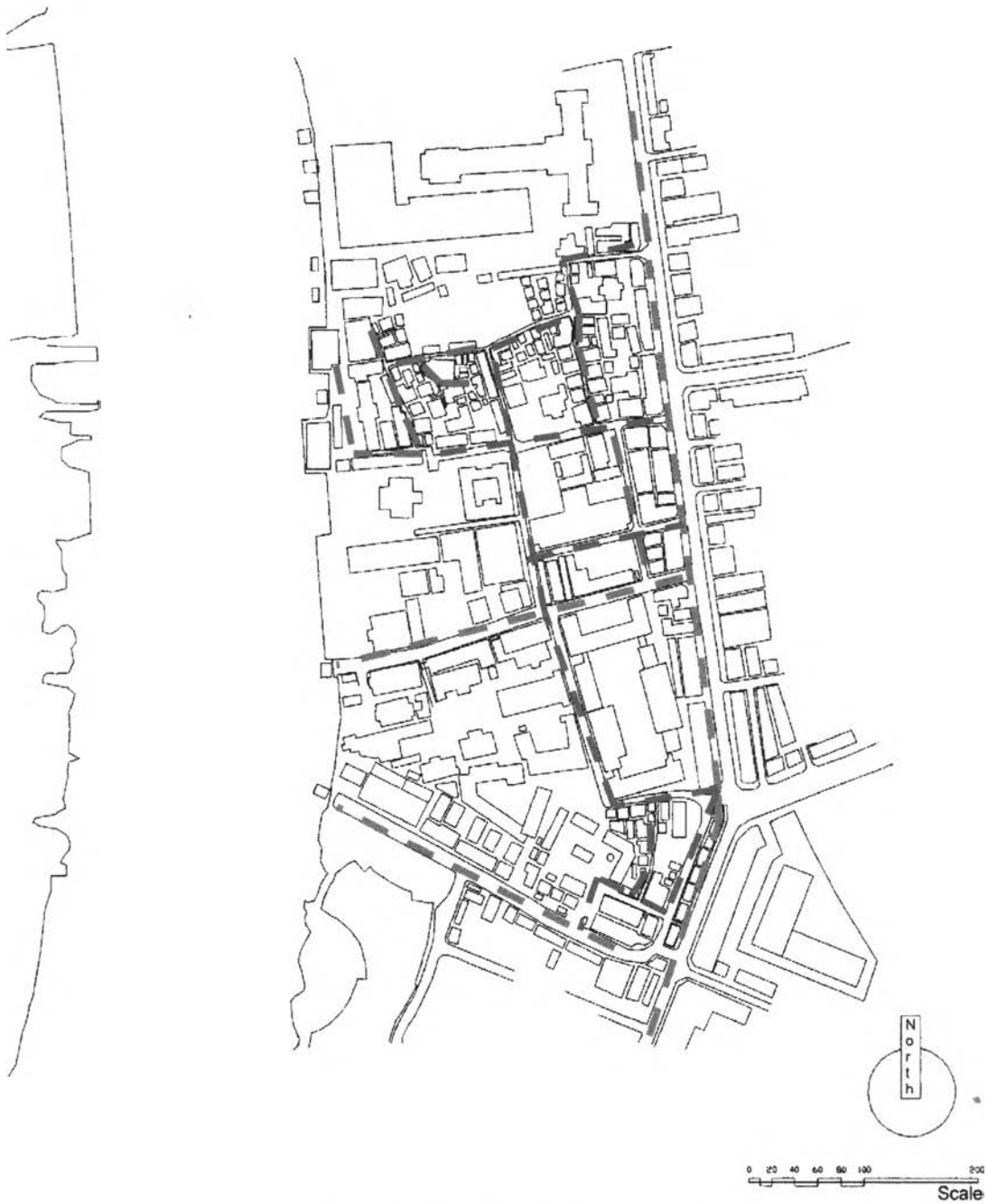
นอกจากนี้นักท่องเที่ยวร้อยละ 25 ที่เดินทางมายังย่านบางรักนั้นพักอยู่ในบริเวณอื่นนอกเขตบางรัก เช่น ตรอกข้าวสาร เป็นต้น ซึ่งนักท่องเที่ยวประเภทนี้จะมีลักษณะเป็น Backpacker เกือบทั้งหมด

ส่วนพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวนั้นเป็นไปในลักษณะที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว (ตามตาราง 5.2) กล่าวคือนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเดินทางเพื่อจับจ่าย-ใช้สอยเป็นหลักทั้งการจับจ่ายใช้สอยในห้าง-ร้านค้าหรูหรา เช่น The Oriental Place ไปจนถึงร้านค้าห้องแถวริมถนนเจริญกรุงตลอดจนบริเวณตลาดเก่าบางรัก ซึ่งโดยมากนักท่องเที่ยวจะมีจำนวนมากในบริเวณริมถนนเจริญกรุง และบริเวณซอยเจริญกรุง40(ซอยโอเรียนเต็ล) เนื่องจากเป็นทางสัญจรหลัก และเส้นทางสัญจรดังกล่าวยังเป็นทางเชื่อมการสัญจรระหว่างทางบกและทางน้ำอีกด้วย โดยอาศัยท่าเรือโอเรียนเต็ลเป็นหลัก เนื่องจากเป็นท่าเรือที่มีทั้งเรือข้ามฟากและเรือควนเจ้าพระยาไว้คอยให้บริการ ซึ่งแตกต่างไปจากท่าเรือตรงวัดม่วงแคซึ่งมีเรือควนพิเศษเข้าเทียบท่าเพียงชนิดเดียว และท่าเรือแขงกริล่าซึ่งมีเรือข้ามฟากไว้คอยบริการเพียงอย่างเดียว (ดูแผนที่4.7) จากการสังเกตการณ์พบว่าพื้นที่ย่อย 3 ส่วนในพื้นที่ศึกษานั้น บริเวณย่าน โอเรียนเต็ลและอาสนวิหารอัสสัมชัญมีจำนวนนักท่องเที่ยวมากที่สุด รองลงมาคือบริเวณวัดสวนพลู และสุดท้ายคือบริเวณชุมชนชาลูน (ดูแผนที่5.1)ซึ่งในบริเวณนี้จะพบนักท่องเที่ยวค่อนข้างน้อย สันนิษฐานว่ามีสาเหตุมาจาก ภาพลักษณ์ของพื้นที่ที่มีความเป็นส่วนตัวค่อนข้างสูง นักท่องเที่ยวจึงไม่ค่อยกล้าที่จะเข้าไปชมพื้นที่มากนัก แต่จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนพบว่านักท่องเที่ยวเข้ามาในบริเวณชุมชนพอสมควรพบเห็นได้บ่อยครั้ง จะมาคนเดียวหรือเป็นกลุ่มย่อยๆ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาชมชุมชนนั้น ก็มีความเคารพและให้เกียรติแก่พื้นที่ ส่วนใหญ่มักนิยมเดินชมเรือนไม้เก่า และมีบางส่วนยังใช้เป็นทางสัญจรภายในชุมชนเดินไปสู่ไปรษณีย์กลางด้วย ส่วนในบริเวณวัดสวนพลู และอาสนวิหารอัสสัมชัญนั้นจากการสอบถามเจ้าอาวาสทั้งสองพบว่า มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมความงามของอาคารเป็นประจำ บ้างก็เข้ามาพูดคุยด้วยสอบถามถึงอายุและประวัติของวัด และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะมีความเคารพ ให้เกียรติสถานที่

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าแม้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเดินทางเพื่อจับจ่ายใช้สอยเป็นวัตถุประสงค์หลัก แต่ก็มีวัตถุประสงค์รอง ในการศึกษาและชมวัฒนธรรมไปด้วยในขณะเดียวกัน และนักท่องเที่ยวบางส่วนที่ศึกษาวัฒนธรรม-ประเพณี วิถีชาวบ้าน และชมความงามทางสถาปัตยกรรมไปพร้อมๆกันด้วย

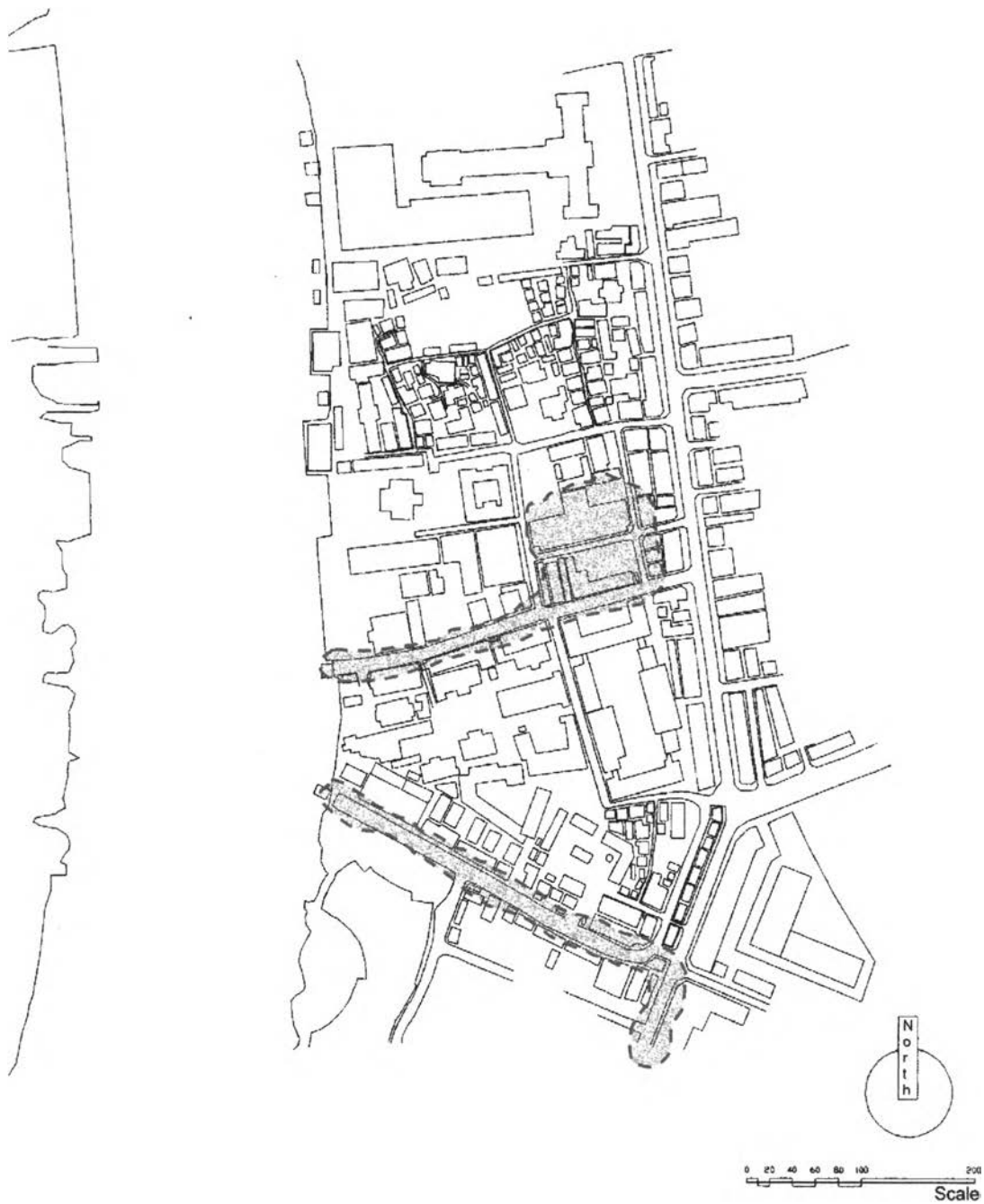

รูปที่ 5.1 ทางสัญจรด้านหลังอาสนวิหารอัสสัมชัญ

แผนที่ 5.1 เส้นทางสัญจร-จำนวนนักท่องเที่ยว

- — — สัญจรมาก
- — — สัญจรปานกลาง
- — — สัญจรน้อย

แผนที่ 5.2 แสดงตำแหน่งจุดรวม Node ของนักท่องเที่ยวนักศึกษา

ตำแหน่งจุดรวม Node ของนักท่องเที่ยวนักศึกษา

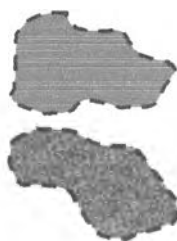
บริเวณที่ 1 ย่านโรงแรมโอเรียนเต็ล

บริเวณที่ 2 ถนนซอยโรงแรมแข่งกริลา ตลอดไปจนถึง

ตลาดบางรัก

แผนที่ 5.3 แสดงตำแหน่งจุดรวมของ Node ทั้งผู้ที่อยู่ในพื้นที่ และนักท่องเที่ยวนอกพื้นที่

ตำแหน่งจุดรวม Node ของคนในพื้นที่ศึกษา

ตำแหน่งจุดรวม Node ของนักท่องเที่ยวนอกพื้นที่

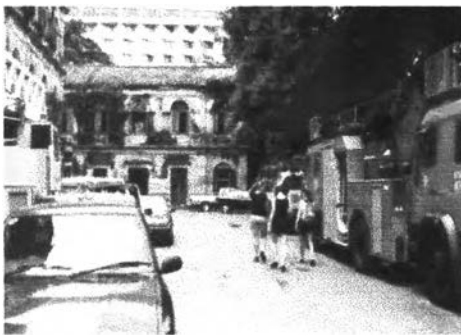
รูปที่ 5.2 บรรยากาศและพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่เพลิดเพลินกับร้านค้าริมถนนเจริญกรุง

รูปที่ 5.3 บรรยากาศบนถนนซอยเจริญกรุง 40

รูปที่ 5.4 บรรยากาศบนถนนซอยเจริญกรุง 42/1

รูปที่ 5.5 พฤติกรรมนักท่องเที่ยวในบริเวณอาคารศุลกากร

รูปที่ 5.6 พฤติกรรมนักท่องเที่ยวในบริเวณ Node ของนักเรียนในพื้นที่และผู้อยู่อาศัยชาวคริสต์

รูปที่ 5.7 พฤติกรรมนักท่องเที่ยวเดินผ่านบริเวณ ส่วนที่พักอาศัยของชาวคริสต์

5.1.5 ความคิดเห็น ความต้องการ และสภาพลักษณะในมุมมองของนักท่องเที่ยวที่มีต่อพื้นที่ศึกษา

● ความคิดเห็นในการปรับปรุงด้านกายภาพ

จากการวิเคราะห์ผลจากแบบสอบถามพบว่า สิ่งที่นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าจะปรับปรุงมากที่สุดในการบริการได้แก่ การบริการข่าวสารการท่องเที่ยว และท่าเรือ ซึ่งทั้งสองมีอัตราส่วนสูงถึงร้อยละ 77.5 โดยที่นักท่องเที่ยวให้เหตุผลว่า ในพื้นที่ศึกษามีการให้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่น้อยมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลด้านประวัติศาสตร์ของพื้นที่ศึกษา จึงทำให้นักท่องเที่ยวร้อยละ 95⁵⁸ ไม่เคยรับรู้ความสำคัญของย่านนี้มาก่อนที่จะเดินทางมาเยือน ส่วนท่าเรือที่คอยให้บริการนักท่องเที่ยวนั้น นักท่องเที่ยวให้ความคิดเห็นว่าเป็นไม่สะดวกและแผนที่ยกสถานที่ท่องเที่ยวไม่เหมาะสม(ให้ข้อมูลน้อยไป) สิ่งที่นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าจะปรับปรุงรองลงมาคือ ความสะอาดในพื้นที่ศึกษามีอัตราส่วนร้อยละ 42.5 และขนาดเส้นทางเดินภายในพื้นที่ศึกษาร้อยละ 40 โดยให้เหตุผลว่าทางเดินค่อนข้างแคบ ส่วนในเรื่องป้ายบอกทางต่างๆ ความปลอดภัย และที่นั่งระหว่างทางเดิน ร้อยละ 62.5 มีความคิดเห็นว่าจะมีความพร้อมเพียงพอแล้วไม่ต้องปรับปรุงแต่อย่างใด

ทางด้านสาธารณูปการ-สาธารณูปโภคนั้นนักท่องเที่ยวร้อยละ 70 ให้ความเห็นว่า สิ่งแรกที่ควรปรับปรุงมากที่สุดคือ ห้องน้ำ เนื่องจากในพื้นที่ศึกษาไม่มีห้องน้ำสาธารณะเลย นอกจากในบริเวณท่าเรือ ซึ่งไม่มีความสะดวกและไม่น่าใช้งานได้ รองลงมาคือเรื่องโทรศัพท์ร้อยละ 42.5 เห็นว่าควรปรับปรุง จากการสำรวจพื้นที่จริงพบว่าโทรศัพท์สาธารณะที่เป็นแบบโทรศัพท์ใช้บัตร (International Phone) มีเพียง 5-6 เครื่องเท่านั้น และกระจายกันอยู่ตามพื้นที่ต่างๆ ไม่มีศูนย์รวม ซึ่งอาจเป็นสาเหตุให้นักท่องเที่ยวไม่ทราบตำแหน่งของโทรศัพท์ ส่วนทางด้านร้านค้า ร้านอาหาร/เครื่องดื่ม ร้อยละ 85 เห็นว่าไม่ต้องปรับปรุงแต่อย่างใด เนื่องจากมีร้านค้ามากมายและขายสินค้าหลากหลายเพียงพออยู่แล้ว ส่วนเรื่องอาหารก็มีให้เลือกหลากหลายประเภทอาหารทั้งอาหารไทย อาหารแขก อาหารจีน อาหารฝรั่ง มีร้านอาหารตั้งแต่รถเงินจนถึงระดับภัตตาคารหรู ซึ่งมีความหลากหลายเหมาะสมกับนักท่องเที่ยวทุกประเภท

● ความคิดเห็นในการพัฒนาย่านบางรักเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

พบว่านักท่องเที่ยวร้อยละ 97.5 มีความเห็นด้วยในการพัฒนาย่านบางรักเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังจากที่ได้ทราบประวัติศาสตร์ของพื้นที่และความสำคัญของตัวอาคารอย่างคร่าวๆ จากผู้สอบถาม และจากการสอบถามในหัวข้อที่เกี่ยวข้องต่อเนื่องมาทำให้ทราบว่านักท่องเที่ยวมีความต้องการศูนย์บริการนักท่องเที่ยวสูงถึงร้อยละ 97.5 เนื่องจากนักท่องเที่ยวไม่ทราบถึงประวัติศาสตร์ความสำคัญของพื้นที่เลย และนักท่องเที่ยวจำนวนถึงร้อยละ 95 ไม่เคยรับรู้ความสำคัญของย่านนี้มาก่อนที่จะเดินทางมาเยือน ซึ่งสถานที่ในพื้นที่ศึกษาที่นักท่องเที่ยวรู้จักมากที่สุดคือโรงแรมโอเรียนเต็ลมากถึงร้อยละ 82.5 ในขณะที่วัดสวนพลู อาสนวิหารอัสสัมชัญ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อารามสุกสถานนักท่องเที่ยวที่รู้จักก็มีเพียง ร้อยละ 20.5 โดยเฉลี่ยเท่านั้น

แม้ว่านักท่องเที่ยวเกือบทั้งหมดจะไม่เคยรับรู้ถึงความสำคัญของพื้นที่มาก่อน แต่ตัวพื้นที่เองก็ได้สร้างความประทับใจให้แก่ผู้มาเยือนไม่น้อย จากการวิเคราะห์แบบสอบถามพบว่า นักท่องเที่ยวร้อยละ 75 ประทับใจในด้านการจับจ่าย-ใช้สอย ร้อยละ 70 ประทับใจในอาคารเก่าที่ทรงคุณค่า ร้อยละ 55 ประทับใจวัฒนธรรมที่หลากหลายในพื้นที่ ร้อยละ 60 ประทับใจในเรื่องการต้อนรับของคนในพื้นที่ศึกษา จึงเป็นข้อยืนยันอีกประการหนึ่งที่ทำให้ทราบว่าพื้นที่ศึกษามีศักยภาพและมีสิ่งที่น่าสนใจสามารถพัฒนาและนำมาเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวได้

⁵⁸ คูตารางภาคผนวก ข. หน้า 175

นอกจากนี้ในส่วนที่ 4 ของแบบสอบถามได้นำเสนอเส้นทางเดินเท้าในพื้นที่ศึกษาพร้อมกับบอกเล่าถึงประวัติศาสตร์ความสำคัญในแต่ละส่วนของพื้นที่ศึกษา โดยคร่าวๆ เพื่อให้ทราบถึงความคิดเห็น หรือความสนใจที่นักท่องเที่ยวมีต่อเส้นทางดังกล่าว พบว่า นักท่องเที่ยวทั้งหมดให้ความสนใจเป็นอย่างมาก และมีความเห็นด้วยในการนำเสนอเส้นทางเดินดังกล่าว แต่ก็มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมบางประการจากนักท่องเที่ยวเพื่อให้การท่องเที่ยวสมบูรณ์มากขึ้น เช่น นำสนใจดีมาก หากมีไกด์นำทางก็จะดีถ้าเป็นไปได้ และถ้าจะมีศูนย์ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว(Tourist Information Center) ก็จะดีมากเพราะไม่มีความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์เกี่ยวกับพื้นที่บริเวณนี้เลย เป็นต้น

- **ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมในพื้นที่ศึกษา**

พบว่านักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมในพื้นที่ศึกษาในแง่บวกทั้งหมด เริ่มจากเห็นว่าสถาปัตยกรรมในพื้นที่เป็นอาคารเก่าทรงคุณค่ามีจำนวนร้อยละ 70 สถาปัตยกรรมในพื้นที่มีรูปแบบที่หลากหลายร้อยละ 65 มีความสวยงามร้อยละ 20 และหาชมยากร้อยละ 17.5 จากผลการสอบถามความคิดเห็นดังกล่าวทำให้ทราบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความนิยมในอาคารเก่าพร้อมกับศึกษาประวัติศาสตร์ของพื้นที่จากตัวอาคารไปพร้อมๆกัน และรูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่หลากหลายนั้นก็เป็สิ่งดึงดูดใจได้ไม่น้อยเช่นกัน จึงสามารถสรุปได้ว่าสถาปัตยกรรมในพื้นที่ศึกษานั้นเป็สิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวและสามารถนำมาปรับใช้เป็ทรัพยากรการท่องเที่ยวได้ แต่อย่างไรก็ตามการที่จะนำอาคารมาปรับใช้เป็ทรัพยากรการท่องเที่ยว นั้น จะต้องคำนึงถึงการให้ความร่วมมือของเจ้าของอาคารและข้อจำกัดของตัวอาคารนั้นๆด้วย เนื่องจากอาคารบางหลังเก่าและควรได้รับการอนุรักษ์ซ่อมแซม

จากการสำรวจพบว่าในพื้นที่ศึกษามีอาคารเก่าที่ขาดการดูแลรักษา และมีพื้นที่ที่ไม่เกิดประโยชน์ใช้สอย จึงได้ทำการสอบถามถึงแนวทางในการจัดการกับอาคารเก่าและพื้นที่ที่ไม่เกิดประโยชน์ดังกล่าวตามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่(ร้อยละ 60) เห็นว่าอาคารเก่าที่ขาดการดูแลควรจะได้รับ การอนุรักษ์โดยการคงสภาพเดิม(Preservation) ในขณะที่ร้อยละ 32.5 เห็นว่าความปรับปรุงอาคารเก่าที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์กลับมาใช้และเสริมด้วยประโยชน์ใช้สอยใหม่ (Renovate with additional functions) และร้อยละ 17.5 เห็นว่าควรสร้างอาคารใหม่ที่บนพื้นที่เก่าเลข ดังนั้นแนวทางในการจัดการกับอาคารเก่าที่ขาดการดูแลในความเห็นของนักท่องเที่ยวจึงมุ่งเน้นในทางการอนุรักษ์แบบคงสภาพเดิม

ส่วนในกรณีที่มีการสร้างอาคารขึ้นใหม่นักท่องเที่ยวร้อยละ 82.5 เห็นว่าควรมีรูปแบบเป็นอาคารทรงไทย และร้อยละ 57.5 เห็นว่ามีรูปแบบใดก็ได้ที่กลมกลืนกับอาคารเก่าโดยรอบ ในขณะที่มีเพียงร้อยละ 10 เท่านั้นที่เห็นว่าอาคารที่สร้างใหม่นั้นควรมีรูปแบบเป็นอาคารตะวันตก

- **ด้านภาพลักษณ์ของพื้นที่ศึกษาในความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว**

ส่วนในเรื่องภาพลักษณ์ (Image) ที่นักท่องเที่ยวมีต่อพื้นที่ศึกษานั้น พบว่านักท่องเที่ยวร้อยละ 50 เห็นว่าพื้นที่ศึกษามีภาพลักษณ์ในด้านเป็แหล่งค้าขาย-จับจ่าย(Shopping Area) และร้อยละ 47.5 เห็นว่าพื้นที่ศึกษามีภาพลักษณ์ในด้านสยามเก่า(Old Siam) และร้อยละ 42.5 และ 32.5 นั้นเห็นว่าพื้นที่นี้มีภาพลักษณ์เป็ย่านที่มีวัฒนธรรมที่หลากหลาย และมีวัฒนธรรมที่เก่าแก่ตามลำดับ จึงสามารถกล่าวได้ว่าภาพลักษณ์ในปัจจุบันของพื้นที่ศึกษานั้นยังคงมีเค้าโครงความสำคัญที่มาจากอดีตอยู่ และสามารถสื่อให้นักท่องเที่ยวได้เห็นถึงภาพลักษณ์ความสำคัญของพื้นที่ได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งภาพลักษณ์ที่นักท่องเที่ยวมีต่อพื้นที่ศึกษานั้นมีความสอดคล้องกันกับคุณค่าความสำคัญที่เป็จริงของพื้นที่ และยังสอดคล้องกับลักษณะทางการท่องเที่ยวที่กำหนดไว้ในการทำศึกษาด้วย

5.2 ทรัพยากรการท่องเที่ยว

ในหัวข้อนี้จะกล่าวถึงทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิมในพื้นที่ศึกษา และจะนำเสนอเฉพาะทรัพยากรการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปมีประสบการณ์โดยตรง(เข้าถึงพื้นที่ได้)เท่านั้น โดยจะแยกเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านอาคารประวัติศาสตร์ และทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม ซึ่งแต่ละคั้งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.2.1 ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านอาคาร-ประวัติศาสตร์

1) สถานที่ วัดสวนพลู

ประเภท อาคารประวัติศาสตร์,ศาสนสถาน

ที่ตั้ง ตั้งอยู่ในซอยเจริญกรุง 42/1 ใกล้โรงแรมแชนกรีล่า

ความสำคัญและลักษณะทั่วไป

เป็นศาสนสถานทางพุทธศาสนาที่มีความเก่าแก่สมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ภายในพื้นที่มีบรรยากาศที่สงบและสะอาด มีสิ่งสำคัญประจำวัดอยู่หลายอย่าง เช่น หลวงพ่อพระป่าเลไลย์ ซึ่งในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ชาวบ้านเชื่อกันว่า หลวงพ่อพระป่าเลไลย์ช่วยคุ้มครองให้รอดพ้นจากการทิ้งระเบิด นอกจากนี้ยังมีตำหนักหอไตร อาคารเป็นทรงเรือนไทยสร้างด้วยไม้สักทองทั้งหลัง ซึ่งเป็นที่ประดิษฐานของรูปปั้นพระโพธิสัตว์ รวมไปถึงเรือนหมุกฎีไม้ที่มีความสวยงาม สร้างในสมัยต้นรัชกาลที่ 5 ทุกวันนี้มีทั้งชาวไทยและจีนมานมัสการที่วัดนี้เป็นจำนวนมาก ตลอดจนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมากราบไหว้ขอพรอยู่เป็นประจำ เปิดให้เข้าชมทุกวัน

ข้อเสนอแนะ

- เหมาะสำหรับเป็นที่นั่งพักผ่อน เนื่องจากบรรยากาศสงบเงียบ และสะอาด แตกต่างจากบรรยากาศภายนอกถนนเจริญกรุง

2) สถานที่ อาสนวิหารอัสสัมชัญ

ประเภท อาคารประวัติศาสตร์,ศาสนสถาน

ที่ตั้ง ตั้งอยู่เลขที่ 23 ตรอกโอเรียลเต็ล ถนนเจริญกรุง เขตบางรัก กรุงเทพฯ

ความสำคัญและลักษณะทั่วไป

เป็นศาสนสถานทางคริสตศาสนา ตัวอาคารหลังปัจจุบันสร้างในสมัยต้นรัชกาลที่ 4 ปัจจุบันนอกจากจะเป็นศาสนสถานแล้วยังมีความสำคัญโดยเป็นศูนย์กลางการบริหารศาสนจักรคาทอลิกแห่งประเทศไทย ตัวอาคารมีรูปแบบ GOTHIC REVIVAL ภายในประดับประดาด้วยจิตรกรรมฝาผนังเฟรสโก และกระจกภาพสี (Stain Glass) ที่มีความสวยงามและหาดูได้ยากในประเทศไทย เนื่องจากความสวยงามของสถาปัตยกรรมดังกล่าวผนวกกับความเก่าแก่ของตัวอาคารที่มีอายุถึง 84 ปีและยังคงสภาพที่อยู่ จึงทำให้อาคารหลังนี้ได้รับรางวัลอาคารอนุรักษ์ตัวอย่างจากสมาคมสถาปนิกสยาม ในปี พ.ศ.2537 เปิดให้เข้าชมทุกวัน

ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะ

- ในการร่วมประกอบพิธีกรรมจะสงวนสิทธิ์เฉพาะคริสตชนเท่านั้น
- เวลาในการเข้าชม
- ควรได้รับการดูแลรักษาอาคารอย่างต่อเนื่อง

3) สถานที่ มัสยิดฮารูณ

ประเภท อาคารประวัติศาสตร์,ศาสนสถาน

ที่ตั้ง ตั้งอยู่ในชุมชนฮารูณ ซอยเจริญกรุง 34

ความสำคัญและลักษณะทั่วไป

เป็นศาสนสถานทางศาสนาอิสลาม ตัวอาคารมีความเก่าแก่ ไม่ทราบแน่ชัดว่าสร้างเมื่อใด แต่จากการสอบถามพบว่าตัวอาคารมีอายุประมาณ 110 ปีแล้ว มีรูปแบบเป็นเอกลักษณ์ที่แสดงถึงความเป็นศาสนสถานของชาวมุสลิม ส่วนที่ติดกับตัวมัสยิดเป็นสุเหร่า(สุสาน) มีการจัดทางภูมิสถาปัตยกรรม อย่างเป็นระเบียบและสวยงาม ปราศจากภาพลักษณ์ที่น่าหวาดกลัวของสุสาน เพราะไม่มีการสร้างแท่นหลุมศพ บุคคลทั่วไปสามารถเข้าไปนั่งพักผ่อนได้ตามอัธยาศัย(หากแต่ต้องปฏิบัติด้วยความเคารพสถานที่) เปิดให้เข้าชมทุกวัน แต่ในการร่วมประกอบพิธีกรรมจะสงวนสิทธิ์เฉพาะชาวมุสลิมเท่านั้น

ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะ

- ในการร่วมประกอบพิธีกรรมจะสงวนสิทธิ์เฉพาะชาวมุสลิมเท่านั้น
- เวลาในการเข้าชม
- ควรได้รับการดูแลรักษาอาคารอย่างต่อเนื่อง
- ควรมีการจัดแต่งภูมิทัศน์เพิ่มเติม รักษาความสะอาดอย่างต่อเนื่องในส่วนสุสาน และปรับแต่งให้สถานที่มีความเชื่อเชิญมากขึ้น

4) สถานที่ อาคารตุลกลสถาน

ประเภท อาคารประวัติศาสตร์,การค้า

ที่ตั้ง ตั้งอยู่สุดซอยเจริญกรุง 36 ด้านหน้าติดกับแม่น้ำเจ้าพระยา ด้านหลังอยู่ติดกับชุมชนฮารูณ

ความสำคัญและลักษณะทั่วไป

ในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้มีการใช้อาคารหลังนี้เป็นอาคารตุลกลสถาน หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า “โรงภาษีร้อยชักสาม” มีรูปแบบสถาปัตยกรรมที่สวยงาม มีประวัติศาสตร์เด่นชัดทางด้านกรเป็นสถานที่ตรวจรับและเก็บภาษีสินค้านำเข้าจากต่างประเทศ ปัจจุบันกรมธนารักษ์เป็นเจ้าของพื้นที่ โดยใช้เป็นที่พักของครอบครัวตำรวจดับเพลิงบางรัก องค์อาคารยังคงความแข็งแรงอยู่ แต่สภาพภายนอกอาคารทรุดโทรมเป็นอย่างมาก

ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะ

- ควรได้รับการบูรณะ และเปลี่ยนประโยชน์ใช้สอยให้เป็นอาคารกึ่งสาธารณะ เพื่อให้ผู้คนทั่วไปสามารถเข้าถึงอาคารได้มากยิ่งขึ้น
- ควรได้รับการขึ้นทะเบียนโบราณสถาน
- เสนอให้ย้ายที่ทำการตำรวจดับเพลิงบางรัก และตำรวจน้ำ ออกไปในตำแหน่งที่มีความเหมาะสมกว่าปัจจุบัน

5) สถานที่ โรงพิมพ์อัสสัมชัญ

ประเภท อาคารประวัติศาสตร์,ด้านศาสนา

ที่ตั้ง 51 ถนนเจริญกรุง 40 (ตั้งอยู่ในบริเวณเดียวกับอาสนวิหารอัสสัมชัญ)

ความสำคัญและลักษณะทั่วไป

เป็นอาคารเก่าที่มีรูปแบบอิทธิพลตะวันตก ตั้งอยู่ในบริเวณเดียวกับอาสนวิหารอัสสัมชัญ ภายในเป็นที่เก็บหลักฐานที่เก่าที่สุดด้านการพิมพ์ที่มีอยู่ในประเทศไทย คือหนังสือ “คำสอนคริสตัง” ที่พิมพ์ขึ้นในปี ค.ศ. 1796 นอกจากนี้ยังเป็นทีเก็บเอกสารเก่าที่เป็นเอกสารสำคัญในการเผยแพร่ศาสนาคาทอลิกในประเทศไทย และยังมีเครื่องมือบางชิ้นที่เป็นอุปกรณ์ช่วยในการพิมพ์สมัยนั้นหลงเหลืออยู่ ปัจจุบันใช้เป็นศูนย์ผลิตสิ่งพิมพ์ของคาทอลิกทั่วประเทศไทย ชั้นล่างมีสำนักงานและ ส่วนพิมพ์ผลิตเอกสาร ชั้นบนเป็นที่เก็บเอกสารสำคัญดังกล่าว และปัจจุบันไม่ได้เปิดให้บุคคลทั่วไปชมเอกสารสำคัญดังกล่าว

ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะ

- ปัจจุบันไม่สามารถเข้าชมภายในตัวอาคารได้
- ควรจะได้รับการบูรณะ-ปรับปรุงให้เป็นอาคารกึ่งพิพิธภัณฑ์ Catholic Archives

6) สถานที่ อาคารแพรรธรรม

ประเภท อาคารประวัติศาสตร์,ด้านการค้า,ศาสนา

ที่ตั้ง ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ติดกับอาคารอิสเอเชียติก

ความสำคัญและลักษณะทั่วไป

แต่เดิมในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนกลางตัวอาคารเคยใช้เป็นธนาคารอินโด-ไชน่ามาก่อน ตัวอาคารมีอายุประมาณ 80 ปี มีรูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่งดงาม ปัจจุบันได้รับการปรับปรุง-บูรณะเป็นอาคารแพรรธรรมของสำนักมิสซังคาทอลิก ตั้งอยู่ด้านริมแม่น้ำเจ้าพระยา ติดกับตึกอิสเอเชียติก สามารถเข้าถึงได้ทางด้านอาสนวิหารอัสสัมชัญเท่านั้น เนื่องจากด้านหน้าตึกที่อยู่ด้านริมแม่น้ำเจ้าพระยานั้นถูกกั้นทางเข้า โดยลานโล่งด้านหน้าที่เป็นพื้นที่โล่งเชื่อมกับตึกอิสเอเชียติก

ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะ

- เข้าชมภายในอาคารได้เพียงบางส่วน
- ควรใช้พื้นที่โล่งด้านริมแม่น้ำเจ้าพระยาให้เกิดประโยชน์สูงสุด

7) สถานที่ ตึกอิสเอเชียติก

ประเภท อาคารประวัติศาสตร์,ด้านการค้า

ที่ตั้ง ตั้งอยู่สุขุมวิทเจริญกรุง 40

ความสำคัญและลักษณะทั่วไป

เป็นอาคารเก่า ในสมัยรัชกาลที่ 5 มีรูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่งดงาม ตัวอาคารมีสภาพทรุดโทรมปานกลาง องค์อาคารยังคงความแข็งแรงอยู่ ปัจจุบันเป็นตึกร้าง มิได้มีประโยชน์ใช้สอยแต่อย่างใดอยู่ในความดูแลของโรงแรมโอเรียลเต็ล ได้รับรางวัลอาคารอนุรักษ์ตัวอย่างจากสมาคมสถาปนิกสยามในปี พ.ศ.2527

ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะ

- ควรได้รับการอนุรักษ์-ซ่อมแซม และปรับปรุงโดยใส่ประโยชน์การใช้สอยใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อการท่องเที่ยวและเจ้าของอาคาร
- ควรใช้พื้นที่โล่งด้านริมแม่น้ำเจ้าพระยาให้เกิดประโยชน์สูงสุด

8) สถานที่ ห้างโอเรียนเต็ลเพลส
ที่ตั้ง ตั้งอยู่ใกล้กับโรงแรมโอเรียนเต็ล
ความสำคัญและลักษณะทั่วไป

ประเภท อาคารประวัติศาสตร์,ด้านการค้า

เป็นอาคารพาณิชย์สำหรับรองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติโดยเฉพาะ ตัวอาคารมีรูปแบบสถาปัตยกรรมตะวันตก ได้รับรางวัลอาคารอนุรักษ์ตัวอย่างจากสมาคมสถาปนิกสยาม ในปี พ.ศ.2525 ปัจจุบันอยู่ในความดูแลของโรงแรมโอเรียนเต็ล ประกอบด้วยสินค้าประเภท เสื้อผ้าแฟชั่น ภาพเขียน และของสะสมโบราณ เปิดให้บริการทุกวัน

ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะ

- สามารถพัฒนาเป็นห้าง-ร้านค้าหลัก ในพื้นที่ศึกษาได้

9) สถานที่ ภัตตาคาร เดอะไชน่า เฮาส์
ที่ตั้ง ตั้งอยู่ในซอยเจริญกรุง 42/1 ใกล้โรงแรมแข่งกรีล่า
ความสำคัญและลักษณะทั่วไป

ประเภท อาคารประวัติศาสตร์,แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่าง

ประเทศ,ร้านอาหาร

เป็นอาคารเก่าเรือนไม้มีรูปแบบสถาปัตยกรรม Colonial style มีอายุอาคารประมาณ 120 ปี ภัตตาคาร เดอะไชน่าเฮาส์ แต่เดิมชื่อ อาคารพาโกด้า และเคยเป็นสถานกงสุลของประเทศโมนาโกมาก่อน ต่อมาทางโรงแรมโอเรียนเต็ลได้เช่าอาคารหลังนี้ จากทางทรัพย์สินส่วนพระองค์ ใช้สถานที่นี้เป็นร้านค้าสำหรับขายนักท่องเที่ยว ปัจจุบันได้เปลี่ยนประโยชน์การใช้สอยเป็นภัตตาคารอาหารจีน ในปี พ.ศ.2537 อาคาร “เดอะ ไชน่า เฮาส์” ได้รับรางวัลอาคารอนุรักษ์ตัวอย่างจากสมาคมสถาปนิกสยาม ถัดจากภัตตาคาร เดอะไชน่า เฮาส์มีอาคารที่สวยงามอีกหลังหนึ่งคืออาคารบริษัทพาณิชย์กรรมแห่งประเทศไทยจำกัดนั้น ไม่ทราบประวัติแน่ชัด แต่ตัวอาคารมีรูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่คล้ายคลึงกัน จึงสันนิษฐานว่าสร้างในเวลาเดียวกับอาคารเดอะไชน่า เฮาส์

ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะ

- ภายในควรได้รับการตกแต่งที่แสดงถึงความสำคัญ-วิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของอาคาร หรืออาจจะจัดเป็นร้านอาหารกึ่งแกลเลอรี

10) สถานที่ ห้างอุตสาหกรรมไทยในครัวเรือน
ที่ตั้ง ตั้งอยู่ในซอยเจริญกรุง 40 ตรงข้าม โรงเรียนอัสสัมชัญ
ความสำคัญและลักษณะทั่วไป

ประเภท อาคารประวัติศาสตร์,ด้านการค้า

เป็นที่ขายสินค้าประเภท เครื่องใช้ในครัวเรือนของไทย ที่เกิดจากศิลป-หัตถกรรม และอุตสาหกรรมในครัวเรือน ซึ่งเป็นสินค้าที่ชาวต่างชาติให้ความสนใจเป็นอย่างมาก ตัวอาคารมีอายุประมาณ 30 ปี มีลักษณะเป็นสถาปัตยกรรมไทยประยุกต์ สามารถบ่งบอกถึงลักษณะสินค้าที่ขายภายในร้านได้เป็นอย่างดี เปิดให้บริการทุกวัน

ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะ

- ด้านหลังอาคารเป็นส่วนที่ทำงาน(Work Shop)ของร้าน ถูกปิดกั้นด้วยรั้วสังกะสีทึบ ควรจะปรับเปลี่ยนเป็นรั้วเตี้ย โปร่งและปรับพื้นที่เป็นลาน โล่งจัดให้มีภูมิทัศน์ที่สวยงาม และเป็นการเผยแพร่-ประชาสัมพันธ์งานศิลปหัตถกรรมของทางร้าน หรือใช้เป็นพื้นที่เช่าสำหรับกิจกรรมต่างๆ ได้

11) สถานที่ ห้องแถวริมถนนเจริญกรุง (อาคารกึ่งพักอาศัย-พาณิชย์กรรม)

ประเภท อาคารประวัติศาสตร์,ด้านการค้า

ที่ตั้ง ตั้งอยู่ริมถนนเจริญกรุง

ความสำคัญและลักษณะทั่วไป

เป็นห้องแถวที่สร้างในช่วงปลายสมัยรัชกาลที่ 5 – ต้นรัชกาลที่ 6 ตัวอาคารมีความเก่าแก่และมีรูปแบบที่สวยงาม แต่ส่วนใหญ่มีการตกแต่งหน้าร้าน (Façade) มากเกินไปจนปกปิดความสวยงามของตัวอาคารเดิม และเนื่องจากตัวอาคารตัวอยู่ริมถนนเจริญกรุงซึ่งมีปริมาณการจราจรที่หนาแน่น จึงทำให้เกิดคราบฝุ่นละอองมากมาติดอยู่ตามตัวอาคาร ทำให้เกิดความไม่น่ามอง แต่ในปัจจุบันผู้ที่มาเช่าและลงทุนประกอบการค้าใหม่ ได้ปรับปรุงและตกแต่งอาคารโดยไม่ทำลายองค์อาคารเดิม อีกทั้งยังคงความเป็นเอกลักษณ์ในสมัยเก่ามาใช้ ผสมผสานกับประโยชน์ใช้สอยใหม่ได้อย่างกลมกลืน ไม่ว่าจะเป็นร้านขายของเก่า สิ่งสะสมที่มีค่า หรือร้านอาหาร

ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะ

- ควรได้รับการขึ้นทะเบียน โบราณสถาน
- บูรณะ-ปรับปรุงให้อาคารมีรูปแบบใกล้เคียงกับรูปแบบเดิม
- ควรมีการควบคุมในการใช้ป้าย

12) สถานที่ บ้านไม้ในพื้นที่ศึกษา

ประเภท อาคารประวัติศาสตร์,ด้านการพักอาศัย,ศาสนา

ที่ตั้ง ตั้งอยู่ในบริเวณชุมชนฮารูน และบริเวณใกล้เคียง

ความสำคัญและลักษณะทั่วไป

บ้านพักอาศัยในพื้นที่ศึกษา มีไม่น้อยที่เป็นเรือนไทยเก่าและมีความสวยงาม โดยเฉพาะบ้านไม้ในชุมชนฮารูน มีการประดับประดาลวดลายไม้ตามผนังอาคาร แต่บ้านบางหลังยังไม่ได้รับการดูแลอย่างดีพอ และบ้านบางหลังแม้จะมีความสวยงามแต่กลับถูกบดบังด้วยรั้วและต้นไม้ที่สูงทึบ ไม่สามารถอวดโฉมความงามสู่สาธารณะได้

นอกจากนี้ในพื้นที่ศึกษายังมีบ้านไม้ ซึ่งเป็นอาคารประวัติศาสตร์ทางด้านศาสนา คือ บ้านไม้ซึ่งเป็นที่พักของจุฬาราชมนตรีถ้วน สุวรรณศาลา ซึ่งท่านเป็นจุฬาราชมนตรีที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นองค์แรกของประเทศไทย ตัวอาคารยังคงความสมบูรณ์อยู่ แต่บางส่วนถูกบดบังด้วยอาคารใหม่ ปัจจุบันตัวอาคารตั้งอยู่ในมูลนิธิถ้วน สุวรรณศาลา

ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะ

- ควรขึ้นทะเบียน โบราณสถาน
- เปิดมุมมองให้กับตัวอาคาร
- แสดงความสำคัญของอาคาร(บ้านพักในอดีตของจุฬาราชมนตรีถ้วน สุวรรณศาลา) ให้มากขึ้น

5.2.2 ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทวัฒนธรรม ประเพณี

สถานที่ **ชุมชนฮารูน**

ประเภท วัฒนธรรม,วิถีชีวิต

ที่ตั้ง ตั้งอยู่ในซอยเจริญกรุง 34

ความสำคัญและลักษณะทั่วไป

ชุมชนฮารูน เป็นชุมชนมุสลิมเริ่มก่อตั้งในช่วงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ประมาณปี พ.ศ. 2353 มีอายุชุมชนไม่ต่ำกว่า 190 ปี เริ่มต้นขึ้นจากนโยบายการเผยแพร่ศาสนาอิสลามของชาวตะวันออกกลางให้ขยายออกไปในประเทศต่างๆทั่วทั้งเอเชีย ซึ่งเมืองไทยก็เป็นเป้าหมายหนึ่ง และเมื่อผู้เผยแพร่ศาสนาเดินทางเข้าสู่ประเทศไทย และเดินทางมาถึงในบริเวณนี้ ก็พบว่ามีชาวแขกขาว(ปาลักกัก) ตั้งถิ่นฐานแบบกระจายกันเป็นหย่อมๆบ้างแล้ว จึงใช้ที่บริเวณนี้เป็นที่เผยแพร่ศาสนาและเป็นที่ทำนกออาศัย ผู้เผยแพร่ศาสนาผู้นี้มีชื่อว่า “ฮารูน” นอกจากจะเป็นผู้เผยแพร่ศาสนาแล้วยังทำหน้าที่เป็นผู้นำชุมชนมุสลิมในย่านนี้อีกด้วย ท่านปฏิบัติหน้าที่จนกระทั่งตนเองเสียชีวิตชาวมุสลิมในชุมชนนี้จึงสร้างมัสยิด และตั้งชื่อมัสยิดและชุมชนว่า “ฮารูน” เพื่อเป็นการระลึกถึงผู้นำและผู้เผยแพร่ศาสนาผู้ทวักตน

ปัจจุบันชุมชนมีลักษณะเป็นชุมชนเมือง ภายในชุมชนมีความกลมเกลียวหนาแน่น ยังคงรูปแบบการใช้ชีวิตตามวิถีของชาวมุสลิมอยู่ มัสยิดนอกจากจะเป็นจุดศูนย์กลางและเป็นสถานที่ประกอบศาสนากายในชุมชนแล้วยังเป็นที่รู้จักและนิยมของชาวมุสลิมภายนอกชุมชนอีกด้วย

ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะ

- ควรขึ้นทะเบียนเป็นบริเวณอนุรักษ์
- สื่อ(Linkage)ให้คนภายนอกได้เห็นตัวชุมชนด้วยวิถีใดวิธีหนึ่ง
- แม้จะพัฒนาด้านการท่องเที่ยวแต่จะต้องคงรูปแบบการใช้ชีวิตในชุมชนให้คงเดิม
- ให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์-พัฒนา รวมถึงการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวในระดับต่างๆ

นอกจากทรัพยากรทั้งหมดที่กล่าวมาแล้ว ในพื้นที่โครงการยังมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี ทรัพยากรประเภทนี้ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณี สินค้าในพื้นที่ ตลอดจนร้านอาหาร ซึ่งทรัพยากรเหล่านี้มีเอกลักษณ์และมีความหลากหลาย ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในหัวข้อที่ 4.3.2 และหัวข้อ 4.6 ตามลำดับ